

GRAMMAIRE !

PASSÉ RÉCENT – CZAS PRZESZŁY BLISKI

Czas passé récent jest jedynym z najłatwiejszych, zarówno ze względu na budowę, jak i użycie, czasów francuskich.

- tworzenie czasu

Czasowniki wszystkich grup odmieniają się regularnie. Schemat odmiany przedstawia się następująco:

czasownik „venir” odmieniany w czasie teraźniejszym + przyimek de / d’ + bezokolicznik

je viens de chanter / de finir / d’apprendre
tu viens de chanter / de finir / d’apprendre
il vient de chanter / de finir / d’apprendre

nous venons de chanter / de finir / d’apprendre
vous venez de chanter / de finir / d’apprendre
ils viennent de chanter / de finir / d’apprendre

- użycie czasu

Czas ten stosuje się do wyrażenia czynności, która odbyła się w niedalekiej przeszłości. W tłumaczeniu tego czasu na język polski pojawiają się zatem następujące wyrażenia: „dopiero co”, „tylko co”, „właśnie”, „niedawno”, „przed chwilą”, „ledwo co”.

EXEMPLES !

Tu viens de téléphoner à Pierre – właśnie zadzwoniłeś do Piotra.

Le bus vient de partir – Autobus dopiero co odjechał.

Nous venons de réaliser un de nos rêves – Niedawno zrealizowaliśmy jedno z naszych marzeń.

PROVERBE !

Mieux vaut tard que jamais – Lepiej późno niż wcale.

GRAMMAIRE !

PRZYIMKI Z NAZWAMI PAŃSTW I MIAST

Jednym z zastosowań przyimków jest ich użycie przed nazwami państw i miast.

Jeżeli chcemy powiedzieć, że gdzieś przebywamy, mieszkamy itd. (np. w Paryżu, we Francji) lub, że gdzieś się wybieramy (np. do Brukseli, do Belgii) używamy przyimków „à”, „en”, „au”, „aux”, zależnie od liczby, rodzaju i litery, od której zaczyna się dana nazwa geograficzna.

„EN” - przed nazwami państw rodzaju żeńskiego (en France, en Espagne) oraz przed nazwami państw rodzaju męskiego zaczynających się od samogłoski (en Iran)

„AU” - przed nazwami państw rodzaju męskiego zaczynających się od spółgłoski (au Portugal, au Canada, au Japon)

„AUX” - przed nazwami państw w liczbie mnogiej (aux Etats-Unis)

„À” - przed nazwami miast (à Paris, à Londres, à Berlin)

EXEMPLES !

Je suis en France – Jestem we Francji.

Tu travailles au Portugal – Pracujesz w Portugalii.

Elle vit aux Etats-Unis – Ona żyje w Stanach Zjednoczonych.

Nous allons en Espagne – Jedziemy do Hiszpanii.

Vous allez au Japon – Jedziecie do Japonii.

Ils vont à Varsovie – Jadą do Warszawy.

Przyimki te tłumaczone są w języku polskim za pomocą przyimka „w” lub „do”.

Jeżeli natomiast chcemy powiedzieć, że skądś wracamy lub pochodzimy, używamy przyimków „de”, „d”, „du”, „des”, zależnie od liczby, rodzaju i litery, od której zaczyna się dana nazwa geograficzna.

„DE” – przed nazwami państw rodzaju żeńskiego i miast zaczynającymi się od spółgłoski (de France, de Pologne, de Lyon, de Rome)

„D” – przed nazwami państw i miast zaczynającymi się od samogłosek (d’Italie, d’Angleterre, d’Iran, d’Aix-en-Provence).

„DU” – przed nazwami państw rodzaju męskiego zaczynającymi się od spółgłoski (du Portugal, du Canada)

„DES” – przed nazwami państw w liczbie mnogiej (des Etats-Unis)

EXEMPLES !

Je suis de France – Jestem z Francji.

Tu viens du Canada – Pochodzisz z Kanady.

Elle revient des Etats-Unis – Wraca ze Stanów Zjednoczonych.

Nous revenons d’Allemagne – Wracamy z Niemiec.

Przyimki te tłumaczone są w języku polskim za pomocą przyimka „z”.

PROVERBE !

Tous les chemins mènent à Rome – Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu.

GRAMMAIRE !

PRZYMIOTNIKI *BEAU*, *NOUVEAU* I *VIEUX*

W języku francuskim przymiotniki uzgadniają się w liczbie i w rodzaju z rzeczownikami, którym towarzyszą. Istnieje grupa przymiotników, które odmieniają się nieregularnie. Należą do niej między innymi przymiotniki „beau” (piękny), „nouveau” (nowy) i „vieux” (stary). Nieregularność ta polega na istnieniu dwóch form przymiotnika dla rzeczowników rodzaju męskiego. Formy drugiej,

zakończonych na spółgłoskę (bel, nouvel, vieil) używa się przed rzeczownikami zaczynającymi się od samogłoski lub „h” niemego.

PRZYMIOTNIK	LICZBA POJEDYŃCZA			LICZBA MNOGA	
	RODZAJ MĘSKI	RODZAJ MĘSKI (przed samogłoską lub „h” niemym)	RODZAJ ŻEŃSKI	RODZAJ MĘSKI	RODZAJ ŻEŃSKI
beau	beau	bel	belle	beaux	belles
nouveau	nouveau	nouvel	nouvelle	nouveaux	nouvelles
vieux	vieux	vieil	vieille	vieux	vieilles

EXEMPLES !

un beau chien – piękny pies / de beaux chiens – piękne psy

un bel appartement – piękne mieszkanie / de beaux appartements – piękne mieszkania

une belle maison – piękny dom / de belles maisons – piękne domy

une belle histoire – piękna historia / de belles histoires – piękne historie

ATTENTION !

Istnieją tylko dwie formy przymiotnika dla rzeczowników w liczbie mnogiej – jedna dla rodzaju męskiego, druga dla rodzaju żeńskiego.

Istnieje tylko jedna forma przymiotnika dla rzeczowników rodzaju żeńskiego liczby pojedynczej, niezależnie od tego, czy zaczynają się one od spółgłoski, czy też samogłoski albo „h” niemego.

PROVERBE !

Tout est bien qui finit bien – Wszystko dobre, co się dobrze kończy.

GRAMMAIRE !

ZDANIE PYTAJĄCE OGÓLNE

W pisany języku francuskim istnieją dwa sposoby tworzenia zdania pytającego ogólnego (zdania, na które odpowiada się „tak” lub „nie”):

- INWERSJA

Polega ona na zamianie miejsca zaimka (podmiotu) i czasownika.

Elle est belle. >>> Est-elle belle ? (czy ona jest piękna ?)

Nous sommes arrivés. >>> Sommes-nous arrivés ? (przyjechaliśmy ?)

Il a un frère. >>> A-t-il un frère ? (czy on ma brata ?)

Jeżeli jednak w zdaniu wyjściowym podmiotem jest nie jest zaimek a rzeczownik, to aby utworzyć zdanie pytające, na jego początku umieszczamy podmiot (rzeczownik), a później powtarzamy go używając zaimka. Przedstawia się to następująco.

Marie apprend le français. >>> Marie apprend-elle le français ? (czy Maria uczy się francuskiego ?)

Les Dupont sont allés en Allemagne. >>> Les Dupont sont-ils allés en Allemagne ? (czy rodzina

Dupont pojechała do Niemiec ?)

- EST-CE QUE ...

Jeżeli chcemy uniknąć inwersji możemy użyć formy „est-ce que” („czy”).

Pierre est petit. >>> Est-ce que Pierre est petit ? (czy Piotr jest niski ?)

Elle va chez Paul >>> Est-ce qu'elle va chez Paul ? (czy ona idzie do Pawła ?)

ATTENTION !

Jeżeli inwersja dotyczy zaimka „il” lub „elle” należy pamiętać o dostawieniu „-t-” między orzeczeniem a podmiotem (warunek: czasownik nie jest zakończony na „-t” lub „-d”).

A-t-elle vu ce film ? – czy ona widziała ten film ?

De quoi parle-t-il ? – o czym on mówi ?

PROVERBE !

Il faut battre le fer quand il est chaud – Trzeba kuć żelazo póki jest gorące.

GRAMMAIRE !

CZASOWNIKI ODMIENIANE Z „ÊTRE” I „AVOIR”

Istnieje grupa czasowników, które w czasach złożonych (np. passé composé) mogą odmieniać się zarówno z czasownikiem posiłkowym „être”, jak i „avoir”. Zależnie od użytego czasownika posiłkowego, orzeczenie ma inne znaczenie. Do grupy tej należą następujące czasowniki: monter, descendre, retourner, sortir, passer, rentrer.

	ODMIANA Z „ÊTRE”	ODMIANA Z „AVOIR”
MONTER	wchodzić	wnosić
DESCENDRE	schodzić	znosić
RETOURNER	wracać	odwracać
SORTIR	wychodzić	wyjąć
PASSER	przechodzić obok, wstąpić	spędzać, zdawać
RENTREER	wracać	wprowadzać

EXEMPLES !

Nous sommes montés au deuxième étage. - Weszliśmy na drugie piętro.

Nous avons monté nos valises au deuxième étage. – Wnieśliśmy nasze walizki na drugie piętro.

Il est descendu dans la cave - Zszedł do piwnicy.

Il a descendu deux chaises au salon - Zniósł dwa krzesła do salonu.

Elle est sortie de sa chambre - Wyszła ze swojego pokoju.

Elle a sorti un cahier de son sac - Wyjęła zeszyt z torby.

Il est passé devant l'école - Przeszedł obok szkoły.

Il est passé chez Pierre – Wstąpił do Piotra.

Il a passé deux années en France - Spędził dwa lata we Francji.

Il a passé un examen - Zdał egzamin.

Elle est retournée en Pologne - Wróciła do Polski.

Il a retourné sa fiche - Odwrócił swoją kartkę.

Elle est rentrée à la maison. – Wróciła do domu.

Elle a rentré sa voiture au garage – Wprowadziła samochód do garażu.

ATTENTION !

1. Participe passé czasowników odmienianych z „être” uzgadnia się w rodzaju i w liczbie z podmiotem.

2. Czasowniki w odmianie z „avoir” posiadają dopełnienie bliższe.

3. Warto zwrócić uwagę na wyrażenia „monter l’escalier” (wejść po schodach) i „descendre l’escalier” (zejść po schodach). Używany wówczas czasownik posiłkowy to „avoir”.

PROVERBE !

L’habitude est une seconde nature – Przyzwyczajenie jest drugą naturą.

Lecon 7

GRAMMAIRE !

PRZYIMKI « PAR » I « POUR »

Użycie przyimków « par » i « pour » jest różnorodne. Tym razem poznamy ich zastosowanie w konstrukcjach przyimkowych określających miejsce lub cel.

PAR – przyimek ten stosuje się do określenia miejsca przez które się przechodzi, przejeżdża itd. zmierzając do jakiegoś celu (odpowiada na pytanie : którędy ?)

Il faut passer par la place Jeanne d’Arc – Trzeba przejść przez plac de Jeanne d’Arc.

Il est entré par la cuisine – Wszedł przez kuchnię.

Elle sort toujours par cette porte – Wchodzi zawsze przez te drzwi.

Vous devez passer par mon bureau – Musicie przejść przez moje biuro.

Par où allez-vous chez Monique ? – Którędy idziecie do Moniki ?

POUR – przyimek ten stosuje się do określenia kierunku, celu.

Un billet pour Paris, s’il vous plaît – Proszę jeden bilet do Paryża.

Pour le musée de Louvre, s’il vous plaît ? – Jak dojść do Luwru ?

Le train pour Lyon est déjà parti – Pociąg do Lionu już odjechał.

Nous partons pour Cracovie – Wyjeżdżamy do Krakowa.

Attention ! Należy zwrócić uwagę na przyimki, które używa się po czasownikach przed nazwami geograficznymi (patrz lekcja WORD4U nr 4). Jedyne czasownik « partir » (wyjeżdżać) wymaga przyimka « pour ».

PROVERBE !

L’exception confirme la règle – Wyjątek potwierdza regułę.

GRAMMAIRE !

PRZYMIOTNIK „TOUT”

Słowo „tout” może pełnić w zdaniu różne funkcje. Może być przymiotnikiem, zaimkiem, przysłówkiem lub rzeczownikiem. Tym razem zajmiemy się jego funkcją przymiotnikową.

„Tout” jest przymiotnikiem, kiedy występuje przed rzeczownikiem poprzedzonym rodzajnikiem lub zaimkiem przymiotnym (np. zaimkiem przymiotnym wskazującym – ce, cette, cet, ces). Posiada on wówczas cztery formy:

	LICZBA POJEDYŃCZA	LICZBA MNOGA
RODZAJ MĘSKI	tout	tous
RODZAJ ŻEŃSKI	toute	toutes

Jako przymiotnik, słowo „tout” posiada dwa podstawowe znaczenia:

1. każdy, wszyscy

tous les jours – każdego dnia
tous mes élèves – wszyscy moi uczniowie
toutes les filles – wszystkie dziewczęta

2. cały

toute sa famille - cała jej / jego rodzina
toute la France – cała Francja
tout l'appartement – całe mieszkanie

EXEMPLES !

J'ai visité tout le château – Zwiedziłem cały zamek.
Toute la région était sous l'eau – Cały region był pod wodą.
Nous connaissons tous les films de Polański – Znamy wszystkie filmy Polańskiego.
Toutes mes amies sont venues – Przyszły wszystkie moje przyjaciółki.

PROVERBE !

Le chat parti, les souris dansent – Myszy tańczą, kiedy kota nie czują.

GRAMMAIRE !

PRZYŚLÓWKI OUI / SI / NON ORAZ AUSSI / NON PLUS

oui / si / non

Przeanalizujemy następujące przykłady:

3. Tu veux aller au cinéma ? – Chcesz iść do kina ?
4. Oui, je veux aller au cinéma. – Tak, chcę iść do kina.
5. Non, je ne veux pas aller au cinéma. – Nie, nie chcę iść do kina.

6. Tu ne veux pas aller au cinéma ? – Nie chcesz iść do kina ?
7. Si, je veux aller au cinéma.- Tak, chcę iść do kina.
8. Non, je ne veux pas aller au cinéma. – Nie, nie chcę iść do kina.

9. Est-ce que tu n'aimes pas cette chanteuse ? – Nie lubisz tej piosenkarki ?
10. Si, elle chante très bien. – Tak (lubię), ona bardzo dobrze śpiewa.

11. Vous n'êtes pas d'accord ? – Nie zgadzacie się ?
12. Si, c'est une excellente idée ! – Tak (zgadzamy się), to jest wspaniały pomysł.

Z przykładów tych wynika, że w języku francuskim przysłówki wyrażający opinię „tak” posiada dwie formy – „oui” lub „si”. Kiedy używamy pierwszego, a kiedy drugiego ?

1. „oui” używamy w odpowiedziach na pytania w formie twierdzącej.
2. „si” używamy w odpowiedziach na pytania w formie przeczącej.

ATTENTION !

„Oui” i „si” zawsze wprowadzają zdanie o charakterze twierdzącym.

Przysłówek „non” wprowadza natomiast odpowiedź negatywną, niezależnie od tego, czy pytanie ma formę twierdzącą, czy przeczącą.

aussi / non plus

Zarówno przysłówki „aussi” jak i „non plus” posiadają takie samo znaczenie w języku polskim – „też”, „także”, „również”. Zastosowanie ich w języku francuskim jednak jest różne:

3. „aussi” używamy w zdaniach twierdzących.
4. „non plus” w zdaniach przeczących.

J'aime aller au théâtre. Toi aussi. – Lubię chodzić do teatru. Ty też.

Je n'aime pas aller au théâtre. Toi non plus. – Nie lubię chodzić do teatru. Ty też (nie).

Nous connaissons cette ville. Vous aussi ? – Znamy to miasto. Wy też ?

Nous ne connaissons pas cette ville. Vous non plus ? – Nie znamy tego miasta. Wy też (nie) ?

APHORISME !

On ne voit bien qu'avec le coeur, l'essentiel est invisible pour les yeux. – Dobrze widzi się tylko sercem, najważniejsze jest niewidoczne dla oczu. / Antoine de Saint – Exupéry /

GRAMMAIRE !

STOPNIOWANIE PRZYMOTNIKA – STOPIEŃ WYŻSZY

Stopień wyższy przymiotnika tworzymy poprzedzając go odpowiednim przyimkiem. Do wyboru mamy następujące przyimki: plus (bardziej), moins (mniej) i aussi (równie).

plus responsable – bardziej odpowiedzialny

moins responsable – mniej odpowiedzialny

aussi responsable – równie odpowiedzialny

Często użycie przymiotnika w stopniu wyższym wymaga odpowiednich struktur:

plus + przymiotnik + que - bardziej ... niż

moins + przymiotnik + que - mniej ... niż

aussi + przymiotnik + que - równie ... jak

Exemples

Pierre est plus intelligent que Paul. – Piotr jest bardziej inteligentny niż Paweł.

Ma femme est moins grande que la femme de Pascal. – Moja żona jest niższa niż żona Pascala (od żony Pascala).

Sa ville est aussi belle que Cracovie. – Jej/jego miasto jest równie piękne jak Kraków.

Stopniując przymiotnik należy pamiętać o uzgadnianiu jego rodzaju i liczby względem rzeczownika, któremu towarzyszy.

PROVERBE !

Comme on fait son lit on se couche – Jak sobie pościelesz tak się wyśpisz.

Lecon 13

GRAMMAIRE !

LICZEBNIKI GŁÓWNE

Pisownia liczebników francuskich może sprawiać pewne trudności. Wynikają one jednak jedynie z braku usystematyzowania kilku zasad. Jakich ? O nich poniżej.

13. « un » (1) i « onze » (11) łączą się z dziesiątkami za pomocą łącznika « et ».
vingt et un (21), trente et un (31), quarante et un (41), cinquante et un (51), soixante et un (61), soixante et onze (71).

Wyjątek stanowią jedynie liczby 81 (quatre-vingt-un) i 91 (quatre-vingt-onze).

14. w liczebnikach typu 101, 201, 301, 1001 nie stawiamy « et »
np. 401 – quatre cent un, 2001 – deux mille un

15. liczebniki złożone do 100 łączą się za pomocą łącznika « - ».
np. 17 – dix-sept, 22 - vingt-deux, 34 – trente-quatre, 73 – soixante-treize,
– quatre-vingt-quatre, 99 – quatre-vingt-dix-neuf

84

16. « s » dodajemy tylko w trzech wypadkach :

1. 80 – quatre-vingts

2. pełne setki – np. 200 – deux cents, 300 – trois cents

3. miliony – np. 2 000 000 – deux millions, 4 400 000 – quatre millions quatre cents mille

17. « mille » (1000) nigdy nie jest uzgadniany, tzn. nigdy nie dodajemy « s »
np. 3 000 – trois mille, 5 344 – cinq mille trois cent quarante-quatre

Przeanalizujmy kilka liczb.

17 300 – dix-sept mille trois cents

dix-sept – zasada nr 3 (liczebnik złożony do 100 łączy się za pomocą łącznika « - »)
dix-sept mille – zasada nr 5 (« mille » nigdy nie jest uzgadniany)
trois cents – zasada nr 4b (pełna setka, dodajemy « s »)

71 201 081 – soixante et onze millions deux cent un mille quatre-vingt-un
soixante et onze – zasada nr 1 (« onze » łączy się z dziesiątkami za pomocą łącznika « et »)
soixante et onze millions – zasada nr 4c (« million » uzgadnia się)
deux cent un – zasada nr 4b (nie możemy dodać « s » gdyż nie ma pełnej setki) i zasada nr 2 (liczebnik typu 101, 201 itd)
deux cent un mille – zasada nr 5 (« mille » nigdy nie jest uzgadniany)
quatre-vingt-un – wyjątek od zasady nr 1

80 031 – quatre-vingts mille trente et un
quatre-vingts – zasada nr 4a (dodajemy « s » do liczby 80)
quatre-vingts mille – zasada nr 5 (« mille » nigdy nie uzgadniamy)
trente et un – zasada nr 1 (« un » łączy się z dziesiątkami za pomocą łącznika « et »)

DICTON !

Oeil pour oeil, dent pour dent. – Oko za oko, ząb za ząb.

L. 14

GRAMMAIRE !

ZAIMEK PRZYMIOTNY PYTAJĄCY I ZAIMEK PRZYMIOTNY WYKRZYKNIKOWY

Oba typy zaimków mają takie same formy. Przedstawiają się one następująco:

	RODZAJ MĘSKI	RODZAJ ŻEŃSKI
LICZBA POJEDYŃCZA	quel	quelle
LICZBA MNOGA	quels	quelles

Z tabeli wynika zatem, że zaimki przymiotne uzgadniają się pod względem liczby i rodzaju z rzeczownikami, którym towarzyszą.

Zaimek przymiotny pytający (który ?, która ?, jaki ?, jaka ? itd.)

Quel stylo ? – który długopis ?
Quelle heure ? – która godzina ?
Quels livres ? – które książki ?
Quelles maisons ? – które domy ?

Quel dictionnaire veux-tu acheter ? – Który słownik chcesz kupić ?
Quelle robe choisissez-vous ? – Którą sukienkę Pani wybiera ?
Quels journaux lis-tu d’habitude ? – Jakie gazety czytasz zazwyczaj ?
Quelles photos veut-elle regarder ? – Które zdjęcia chce oglądać ?

Używając zaimka przymiotnego pytającego należy pamiętać o poprawnej budowie zdania pytającego. Przykłady powyżej posługują się inwersją. Zdanie takie można zbudować również za pomocą wyrażenia „est-ce que”, które zwalnia nas z konieczności stosowania inwersji:

Quel dictionnaire est-ce que tu veux acheter ? – Który słownik chcesz kupić ?
Quelle robe est-ce que vous choisissez ? – Którą sukienkę Pani wybiera ?
Quels journaux est-ce que tu lis d'habitude ? – Jakie gazety czytasz zazwyczaj ?
Quelles photos est-ce qu'elle veut regarder ? – Które zdjęcia chce oglądać ?

Zaimek przymiotny wykrzyknikowy

Formy quel/quelle/quels/quelles mogą również występować jako zaimki przymiotne wykrzyknikowe, służące do wyrażenia zachwytu, podziwu, zdziwienia, oburzenia itd.

Quel plaisir ! – Co za przyjemność !
Quelle belle maison ! – Cóż za piękny dom !
Quels changements ! – Co za zmiany !
Quelles photos superbes ! – Co za wspaniałe zdjęcia !

DICTON !

L'enfer est pavé de bonnes intentions. - Piekło jest wybrukowane dobrymi intencjami.

L15

GRAMMAIRE

CZASOWNIKI TYPU „CRAINdre”, „JOINDRE”, „PEINDRE” (czas terażniejszy – le présent)

Czasowniki typu „craindre” (obawiać się), „joindre” (połączyć, łączyć) i „peindre” (malować) należą do trzeciej, nieregularnej grupy czasowników.

Wszystkie z nich posiadają końcówkę „-indre” w bezokoliczniku, co pozwala stworzyć jednolity wzór ich odmiany w czasie terażniejszym (le présent).

Aby odmienić w czasie terażniejszym którykolwiek z podanych czasowników, należy odrzucić od bezokolicznika końcówkę „-indre”, a następnie (w zależności od liczby i osoby) dodać następujące końcówki:

• ins	• ignons
• ins	• ignez
• int	• ignent

Odmiana wspomnianych czasowników przedstawia się zatem w następujący sposób:

CRAINdre	Elles craignent	Ils joignent Elle joignent
	JOINDRE	PEINDRE
Je crains	Je joins	Je peins
Tu crains	Tu joins	Tu peins
Il craint	Il joint	Il peint
Elle craint	Elle joint	Elle peint
Nous craignons	Nous joignons	Nous peignons
Vous craignez	Vous joignez	
Ils craignent		

Vous peignez

Ils peignent

Elles peignent

Tak samo będziemy odmieniać inne czasowniki o końcówce „-indre” w bezokoliczniku. Należą do nich między innymi: atteindre (dosięgnąć), feindre (udawać), teindre (farbować), éteindre (gasić), se plaindre (skarżyć się, narzekać).

Warto również zapamiętać tworzenie participe passé omawianych czasowników. Odcinamy końcówkę „indre”, a następnie dodajemy „int” (powstaje forma analogiczna do formy 3 osoby liczby pojedynczej czasu teraźniejszego)

craindre – craint

joindre – joint

peindre – peint

Lecon 16

GRAMMAIRE

Zaimek „on”

We współczesnym języku francuskim bardzo często używa się zaimka „on”. Jest on zawsze używany jako podmiot. Orzeczenie (czasownik), który z nim uzgadniamy jest odmieniane w trzeciej osobie liczby pojedynczej (tak samo jak orzeczenia uzgadniane z zaimkiem osobowym „il” i „elle”). Na przykład:

être – on est

parler – on parle

écrire – on écrit

avoir – on a

finir – on finit

devoir – on doit

Zaimek “on” może mieć następujące znaczenia:

18. tout le monde (wszyscy), les gens (ludzie).

En France, tout le monde boit du vin. (We Francji wszyscy piją wino.)

= En France, on boit du vin. (We Francji pije się wino.)

Les gens pensent que c’est le plus bel animal. (Ludzie myślą, że jest to najładniejsze zwierzę.)

= On pense que c’est le plus bel animal. (Myśli się / Uważa się, że jest to najładniejsze zwierzę.)

Dans ce pays les gens dînent à 20h. (W tym kraju ludzie jedzą kolację o godzinie 20-ej.)

= Dans ce pays on dîne à 20h. (W tym kraju kolację je się o godzinie 20-ej.)

Jak możemy zaobserwować, konstrukcja czasownika z zaimkiem „on” odpowiada polskiej konstrukcji z zaimkiem zwrotnym „się” (on mange – je się, on dit – mówi się) lub innej formie bezosobowej (on peut – można).

19. nous (my)

Nous allons à la discothèque. (Idziemy na dyskotekę.)

= On va à la discothèque. (Idziemy na dyskotekę.)

Nous connaissons l’anglais. (Znamy angielski.)

= On connaît l'anglais. (Znamy angielski.)

Nous n'avons pas d'autre choix. (Nie mamy innego wyboru.)

= On n'a pas d'autre choix. (Nie mamy innego wyboru.)

Użycie zaimka „on” zamiast zaimka „nous” jest bardzo częste we współczesnym języku francuskim. Forma ta jest krótsza i łatwiejsza do zbudowania.

Należy pamiętać, że nawet jeżeli „on” używamy w znaczeniu „nous”, czasownik, który mu towarzyszy odmieniany jest w trzeciej osobie liczby pojedynczej.

20. quelqu'un (ktoś)

Quelqu'un frappe à la porte. (Ktoś puka do drzwi.)

= On frappe à la porte. (Ktoś puka do drzwi.)

Quelqu'un parle dans le couloir. (Ktoś rozmawia na korytarzu.)

= On parle dans le couloir. (Ktoś rozmawia na korytarzu.)

Zaimek „quelqu'un” może być zastąpiony zaimkiem „on” jedynie wtedy, gdy jest pełni on funkcje podmiotu.

Leçon 17

GRAMMAIRE

CZAS FUTUR PROCHE (FUTUR IMMÉDIAT)

Czas futur proche jest czasem przyszłym. Teoretycznie używamy go do wyrażenia czynności, która zostanie wykonana w bliskiej przyszłości (stąd jego nazwa). W praktyce jednak (szczególnie w mowie potocznej) czas ten służy również do wyrażania czynności, które będą miały miejsce w dość dalekiej, bliżej nieokreślonej przyszłości (zastępując tym samym inny czas przyszły – futur simple).

EXEMPLES:

Je vais acheter du pain. – Kupię chleb.

Tu vas aller au théâtre. – Pójdiesz do teatru.

Elle va téléphoner à son amie. – Zadzwoń do swojej przyjaciółki.

Il va boire du café. – Napije się kawy.

Nous allons nous rencontrer. – Spotkamy się.

Vous allez lire ce poème. – Przeczytacie ten wiersz.

Ils vont partir pour Londres. – Wyjadą do Londynu.

Elles vont passer quelques jours à la montagne. – Spędzą kilka dni w górach.

Jak widać z powyższych przykładów, czas futur proche ma następującą konstrukcję:

czasownik ALLER odmieniany w czasie présent + bezokolicznik

EXEMPLE:

écrire

Je vais écrire.
Tu vas écrire.
Il va écrire.
Elle va écrire.

Nous allons écrire.
Vous allez écrire.
Ils vont écrire.
Elles vont écrire.

ATTENTION !

Odmieniając czasownik zwrotny w czasie futur proche należy pamiętać o odmianie zaimka zwrotnego „się”.

se lever

Je vais me lever.
Tu vas te lever.
Il va se lever.
Elle va se lever.

Nous allons nous lever.
Vous allez vous lever.
Ils vont se lever.
Elles vont se lever.

ZDANIE PRZECZĄCE

Aby utworzyć zdanie przeczące w czasie futur proche należy zaprzeczyć czasownik posiłkowy „aller”.

Je vais danser. – Zatańczę.
Je ne vais pas danser. – Nie zatańczę.

Nous allons parler. – Porozmawiamy.
Nous n'allons pas parler – Nie porozmawiamy.

PRZYDATNE WYRAŻENIA

demain – jutro
après-demain – po jutrze
dans deux heures – za dwie godziny
dans trois semaines – za trzy tygodnie
la semaine prochaine – w przyszłym tygodniu
le mois prochain – w przyszłym miesiącu
l'année prochaine – w przyszłym roku
lundi prochain – w przyszły poniedziałek

PROVERBE

A chaque oiseau son nid est beau. - Każda sroka swój ogon chwali.

Lecon 18

GRAMMAIRE

RODZAJNIK NIEOKREŚLONY – ARTICLE INDÉFINI

Rodzajnik jest częścią mowy, która nie występuje w języku polskim. Z tego też powodu jego poprawne zastosowanie może sprawiać trudności, szczególnie na początku nauki

języka. Lekcje nr 18, 19 i 20 będą poświęcone temu zagadnieniu gramatycznemu. Mają one na celu przedstawienie i usystematyzowanie podstawowych zasad użycia poszczególnych rodzajników.

Rodzajnik jest częścią mowy towarzyszącą rzeczownikowi, jednym z jego określników obok np. zaimka przymiotnego dzierżawczego lub wskazującego. Wyróżniamy następujące rodzajniki:

- nieokreślony (l'article indéfini)
- określony (l'article défini)
- częściowy (l'article partitif)

FORMY RODZAJNIKA NIEOKREŚLONEGO

Wyróżniamy następujące rodzajniki nieokreślone:

	LICZBA POJEDYNCZA	LICZBA MNOGA
RODZAJ MĘSKI	un	des
RODZAJ ŻEŃSKI	une	

Exemples:

un étudiant – student

une école – szkoła

des maisons – domy

Należy pamiętać, że rzeczowniki, które w języku polskim są rodzaju męskiego niekoniecznie posiadają ten sam rodzaj w języku francuskim (i na odwrót). Oto kilka przykładów:

JĘZYK POLSKI (rodzaj męski)

adres

dom

koniec

kwiat

list

region

samochód

ząb

JĘZYK FRANCUSKI (rodzaj żeński)

une adresse

une maison

une fin

une fleur

une lettre

une région

une voiture

une dent

JĘZYK POLSKI (rodzaj żeński)

cisza

grupa

książka

rola

cyfra

cena

JĘZYK FRANCUSKI (rodzaj męski)

un silence
un groupe
un livre

un rôle
un chiffre
un prix

ZASTOSOWANIE RODZAJNIKA NIEOKREŚLONEGO

1. mówimy o czymś lub kimś po raz pierwszy, dana rzecz, osoba, zjawisko itd. nie jest nam bliżej znane

Il a acheté **une** maison. – Kupił dom.

Il a **des** amis. – Ma przyjaciół.

Rodzajnik nieokreślony można tłumaczyć na polskie „jakiś”, „pewien”.

Il était **une** fois ... – Był sobie **pewnego** razu ...

Un jour ... – **Pewnego** dnia ...

Tu peux me donner **un** conseil ? – Możesz mi dać **jakaś** radę ?

Vous avez **une** voiture ? – Macie **jakiś** samochód ?

Un poète a dit ... - **Pewien** poeta powiedział ...

Zazwyczaj jednak rodzajnik ten (tak jak zresztą określony) nie jest tłumaczony.

2. po wyrażeniach takich jak: „c’est” (to jest), „ce sont” (to są), „il y a” (jest, znajduje się)

C’est **un** ordinateur. – To jest komputer.

Ce sont **des** fleurs. – To są kwiaty.

ATTENTION !!!

Jeżeli rzeczownik będzie ściśle określony, np. C’est **la** femme de Pierre (To jest żona Piotra) używamy rodzajnika określonego (patrz: lekcja nr 19).

3. w znaczeniu liczebnika „jeden

Je dois acheter **un** litre de lait. – Muszę kupić **jeden** litr mleka.

À **une** condition. – Pod **jednym** warunkiem.

Une de mes amies. – **Jedna** z moich przyjaciółek.

J’ai **une** soeur et deux frères. - Mam **jedną** siostrę i dwóch braci.

4. rzeczownikowi towarzyszy przymiotnik

Il est **un bon** professeur. - Jest dobrym profesorem.

Nous avons **une belle** maison. – Mamy ładny dom.

C’était **un pauvre** ouvrier. – To był biedny robotnik.

ATTENTION !!!

Jeżeli rzeczownik liczby mnogiej poprzedzony jest przymiotnikiem zamiast formy „des” używamy formy „de”.

de grands bâtiments

de belles filles

ALE:

des livres intéressants (przymiotnik znajduje się za rzeczownikiem)

RODZAJNIK NIEOKREŚLONY A ZDANIE PRZECZĄCE

Po przeczeniu rodzajnik nieokreślony (wszystkie formy) przybiera formę „de” / ”d”.

J'ai un frère. – Mam brata.

Je n'ai pas de frère. – Nie mam brata.

Elle a des amis. - Ona ma przyjaciół.

Elle n'a pas d'amis. – Ona nie ma przyjaciół.

Wyjątek stanowi czasownik „être”:

C'est un film. – To jest film.

Ce n'est pas un film. – To nie jest film.

Ce sont des lettres. – To są listy.

Ce ne sont pas des lettres. – To nie są listy.

EXERCICES

Ćwiczenia z zakresu rodzajnika nieokreślonego (i określonego) znajdują się w lekcji nr 20.

DOTATEK SPECJALNY – Konstrukcje z czasownikiem „avoir”

Niektóre konstrukcje nie mają bezokolicznikowych odpowiedników w języku polskim. Tłumaczona jest pierwsza osoba liczby pojedynczej.

Niektórym wyrażeniom towarzyszą odpowiednie przyimki. W takim przypadku podany jest prosty przykład.

5. avoir faim – być głodnym

6. avoir soif > J'ai soif. – Chce mi się pić.

7. avoir froid > J'ai froid. – Jest mi zimno.

8. avoir chaud > J'ai chaud. – Jest mi ciepło.

9. avoir peur de quelque chose / quelqu'un – bać się czegoś / kogoś
avoir peur de faire quelque chose – bać się coś zrobić

J'ai peur de la mort. – Boję się śmierci.

J'ai peur de Pierre. - Boję się Piotra.

J'ai peur de téléphoner à Paul. – Boję się zadzwonić do Pawła.

10. avoir sommeil – być śpiącym

11. avoir raison – mieć rację

12. avoir tort – mylić się

13. avoir honte de quelque chose – wstydzić się czegoś

J'ai honte de mon passé. – Wstydzę się mojej przeszłości.

14. avoir envie de faire quelque chose – mieć chęć (ochotę) coś zrobić

J'ai envie de partir pour l'Espagne.- Mam ochotę wyjechać do Hiszpanii.

15. avoir besoin de quelque chose – potrzebować czegoś

J'ai besoin de ton aide. – Potrzebuję twojej pomocy.

16. avoir l'intention de faire quelque chose – mieć zamiar coś zrobić

J'ai l'intention d'aller en Afrique. – Mam zamiar pojechać do Afryki.

17. avoir l'impression – mieć wrażenie

18. avoir de la chance – mieć szczęście

19. avoir l'habitude de faire quelque chose – mieć zwyczaj (w zwyczaju) coś robić

J'ai l'habitude de boire du café sans sucre. – Mam w zwyczaju picie kawy bez cukru.

20. avoir confiance en quelqu'un – ufać komuś (mieć zaufanie do kogoś)

J'ai confiance en lui. – Ufam mu.

21. avoir lieu – mieć miejsce

Lecon 19

GRAMMAIRE

RODZAJNIK OKREŚLONY – ARTICLE DÉFINI

FORMY RODZAJNIKA OKREŚLONEGO

Wyróżniamy następujące rodzajniki określone:

	RODZAJ MĘSKI	RODZAJ ŻENSKI
LICZBA POJEDYNCZA	le / l'	la / l'
LICZBA MNOGA	les	

Rodzajnika „l'” używamy przed rzeczownikami zaczynającymi się od samogłoski lub „h” niemego. Rodzaj rzeczownika nie ma w tym przypadku znaczenia.

Exemples:

le sport – sport

l'appartement – mieszkanie

la vie – życie

l'histoire – historia

les lits – łóżka

les leçons – lekcje

ZASTOSOWANIE RODZAJNIKA OKREŚLONEGO

21. kiedy mówimy o czymś ogólnie, generalizujemy (tzn. myślimy o wszystkich rzeczach lub osobach, które zaliczają się do danej grupy)

Les chats sont mammifères. – Koty są ssakami. (wszystkie koty)

L'homme est mortel. – Człowiek jest śmiertelny. (każdy człowiek)

Les Russes sont slaves. – Rosjanie są Słowianami. (wszyscy Rosjanie)

La patience est un vertu. – Cierpliwość jest cnotą.

Z tego też powodu rodzajnika określonego używamy przed rzeczownikami występującymi po następujących czasownikach: „aimer” (lubić, kochać), „adorer” (uwielbiać), détester (nienawidzić), préférer (woleć) i ich negacjach.

J'aime **les fruits**. – Lubię owoce. (wszystkie owoce).

Tu n'aimes pas **les chats**. – Nie lubisz kotów. (żadnych kotów)

Elle adore **le cinéma**. – Uwielbia kino. (kino w ujęciu ogólnym)

Il déteste **les menteurs**. – Nienawidzi kłamców. (wszystkich kłamców)

22. kiedy mówimy o rzeczy jedynej w swoim rodzaju

Le soleil brille. – Słońce świeci. (jest tylko jedno słońce)

La Maison Blanche – Biały Dom. (jest tylko jeden Biały Dom)

Le ciel est nuageux. – Niebo jest zachmurzone. (jest tylko jedno niebo)

Z tego powodu też przed nazwami geograficznymi występuje rodzajnik określony:

La Pologne – Polska (jest tylko jedna Polska)

L'Afrique – Afryka (jest tylko jedna Afryka)

La Seine – Sekwana (jest tylko jedna Sekwana)

23. kiedy rzeczownik określony jest przez kontekst, wiemy o której rzecz, osobę, zjawisko itd. chodzi

la maison de mes amis – dom moich przyjaciół (wiemy, o który dom chodzi)

le chien de nos voisins – pies naszych sąsiadów (wiemy, o którego psa chodzi)

le livre qui est sur la table – książka, która jest na stole

les fleurs que je viens d'acheter – kwiaty, które właśnie kupiłem

24. kiedy mówimy o czymś, o czym była uprzednio mowa

J'ai rencontré **une** femme. **La** femme était très belle. – Spotkałem jakąś kobietę. Kobieta była bardzo ładna.

25. przed nazwami pór roku, datami

Le printemps approche. – Zbliża się wiosna.

Je suis né **le** 8 novembre 1980. – Urodziłem się 8 listopada 1980 roku.

26. przed nazwami części ciała (pod warunkiem, że nie towarzyszy im przymiotnik)

Fermez **les** yeux. – Zamknijcie oczy.

J'ai mal à **la** tête. – Boli mnie głowa.

Il cache **les** pieds. – Chowa stopy.

Lecon 20

GRAMMAIRE

RODZAJNIK CZĄSTKOWY – ARTICLE PARTITIF

FORMY RODZAJNIKA CZĄSTKOWEGO

	RODZAJ MĘSKI	RODZAJ ŻENSKI
LICZBA POJEDYNCZA	du / de l'	de la / de l'
LICZBA MNOGA	des	

ZASTOSOWANIE RODZAJNIKA OKREŚLONEGO

1. przed rzeczownikami niepoliczalnymi, kiedy nie precyzujemy ich ilości (bierzemy pod uwagę nie całość, ale część produktu wyrażonego rzeczownikiem). Chodzi tu na ogół o produkty żywnościowe. Czasami rodzajnik cząstkowy tłumaczony jest na język polski za pomocą wyrażenia „trochę”.

Je bois **du** vin. – Piję wino. (nie określiam ile wina piję)

Elle achète **du** veau. – Kupuje wołowinę. (nie określamy ile wołowiny kupuje).

Nous voulons **du** riz. – Chcemy ryżu.

Tu manges **de la** confiture. – Jesz konfiturę.

Je dois acheter **des** tomates. – Muszę kupić pomidory.

Il faut ajouter **de l'**ail. – Trzeba dorzucić **trochę** czosnku.

Voulez vous **du** lait dans votre café ? – Chce Pan **trochę** mleka do kawy ?

2. przed rzeczownikami abstrakcyjnymi

Il a **de la** chance. – Ma szczęście.

Ce travail exige **de la** patience. – Ta praca wymaga cierpliwości.

Cet homme a **de l'**humour. – Ten mężczyzna ma humor.

Mes enfants ont **du** talent. – Moje dzieci mają talent.

3. niektóre konstrukcje z czasownikiem „faire”

Je fais **du** sport. – Uprawiam sport.

Tu fais **de la** natation. – Uprawiasz pływanie.

Il fait **de la** guitare. (= Il joue **de la** guitare.) – Gra na gitarze.

Elle fait **de la** peinture. – Uprawia malarstwo (maluje).

Il fait **du** vent. – Wieje wiatr.

PRZYIMEK „DE“

Istnieją przypadki, w których zamiast rodzajnika nieokreślonego (patrz: lekcja 18) i zaimka częściowego występuje przyimek „de”.

4. wyrażenia ilościowe

un kilo **de** pommes – kilo jabłek

un litre **de** bière – litr piwa

deux bouteilles **d'**eau – dwie butelki wody

une boîte **d'**allumettes – pudełko zapalek

un morceau **de** papier – kawałek papieru

un verre **de** vin – kieliszek wina

un paquet **de** café – paczka kawy

une tranche **de** jambon – plaster szynki

beaucoup **de** neige – dużo śniegu

peu **d'**amour – mało miłości

assez **de** renseignements - dość / sporo informacji

trop **de** bruit – za dużo hałasu

5. zdania przeczące

W zdaniu przeczącym rodzajnik częściowy zamienia się na przyimek “de”.

Je prends **du** café.> Je ne prends pas **de** café.

Elle boit **de la** bière. > Elle ne boit pas **de** bière.

Lecon 21

GRAMMAIRE

ZAIMEK PRZYMIOTNY NIEOKREŚLONY CHAQUE I ZAIMEK RZECZOWY NIEOKREŚLONY CHACUN / CHACUNE

ZAIMEK PRZYMIOTNY NIEOKREŚLONY CHAQUE

Chaque (każdy, każda) jest zaimkiem przymiotnym nieokreślonym, który posiada tylko jedną formę. Formy tej używamy wyłącznie w liczbie pojedynczej, dla obu rodzajów. Występuje on zawsze przed rzeczownikiem i nie jest poprzedzony rodzajnikiem.

Exemples:

chaque homme – każdy mężczyzna

chaque femme – każda kobieta

chaque enfant – każde dziecko

Chaque élève a sa place. – Każdy uczeń ma swoje miejsce.

Nous nous rencontrons **chaque** mardi. – Spotykamy się w każdy wtorek.

Chaque été nous allons à la mer. – Każdego lata jedziemy nad morze.

ZAIMEK RZECZOWY NIEOKREŚLONY CHACUN / CHACUNE

Zaimek ten również używany jest tylko w liczbie pojedynczej.

Chacun dla rodzaju męskiego, *chacune* dla rodzaju żeńskiego.

Występuje w następujących przypadkach:

6. jest podmiotem (bezpośrednio po nim występuje czasownik)

Chacun a sa raison. – Każdy ma swoją rację.

Chacun fait ce qui lui plaît. – Każdy robi to co mu się podoba.

Chacune est différente. – Każda jest inna.

7. wyrażenia typu : *chacun de ...* (każdy z ...), *chacune de ...* (każda z ...)

Chacune de ces photos a été prise en Afrique. – Każde z tych zdjęć zostało zrobione w Afryce.

Chacun de nous a envie d'aller en France. – Każdy z nas ma ochotę pojechać do Francji.

Cette lettre va être adressée à **chacun de vous**. – List ten zostanie zaadresowany do każdego z was.

ATTENTION !

Chacun / Chacune de nous – każdy / każda z nas

Chacun / Chacune de vous – każdy / każda z was

Ale:

Chacun d'**entre** eux – każdy z nich

Chacune d'**entre** elles – każda z nich

Z podanych wyżej przykładów wynika zatem, że zaimek rzeczowy nieokreślony *chacun* / *chacune* nigdy nie towarzyszy rzeczownikowi, tak jak dzieje się to w przypadku *chaque*.

Lecon 22

GRAMMAIRE

IMPÉRATIF – TRYB ROZKAZUJĄCY

TWORZENIE TRUBU ROZKAZUJĄCEGO

W języku francuskim (tak, jak w polskim) istnieją trzy formy trybu rozkazującego:

- 2 osoba liczby pojedynczej
- 1 osoba liczby mnogiej
- 2 osoba liczby mnogiej

Jeżeli znamy odmianę czasowników w czasie teraźniejszym (*le présent*) nie będziemy mieli żadnego problemu z utworzeniem z żadnej z tych form.

Tryb rozkazujący charakteryzuje się brakiem podmiotu przy formie czasownikowej (w przeciwieństwie do wszystkich pozostałych trybów i czasów francuskich, gdzie element ten jest konieczny). Aby utworzyć zatem daną formę trybu rozkazującego odmieniamy czasownik w czasie teraźniejszym (*le présent*), a następnie „pozbywamy się” podmiotu (czyli form „tu”, „nous” i „vous”).

UWAGA !

W odmianie czasowników pierwszej grupy (zakończonych na „-er”), 2 osoba liczby pojedynczej nie posiada końcówki „-s”. To samo dotyczy czasownika „aller” (iść, jechać).

Exemples:

danse ! – tańcz !
chante ! – śpiewaj !
va ! – idź !

(istnieją przypadki, w których ze względów fonetycznych końcówka „s” zostaje zachowana – będzie o nich mowa w późniejszych lekcjach)

Odmiana czasowników w trybie rozkazującym przedstawia się zatem następująco:

I grupa czasownikowa (zakończona na „-er”), np. parler (mówić)

parle ! – mów !
parlons ! – mówmy !
parlez – mówcie !

II grupa czasownikowa (zakończona na „-ir”), np. finir (kończyć)

finis ! – kończ !
finissons ! – kończmy !
finissez ! – kończcie !

III grupa czasownikowa (czasowniki zakończone na „-re“, „-oir“, „-ir”), np. prendre (brać), dormir (spać)

prends ! – bierz !
prenons ! – bierzmy !
prenez ! – bierzcie !

dors ! – śpij !
dormons ! – śpijmy !

dormez ! – śpijcie !

Istnieje nieliczna grupa czasowników, które posiadają nieregularne formy trybu rozkazującego. Oto one:

8. être (być)

sois ! – bądź ! soyons ! – bądźmy ! soyez ! – bądźcie !

9. avoir (mieć)

aie ! – miej ! ayons ! – miejmy ! ayez ! – miejcie !

10. savoir (wiedzieć)

sache ! – wiedz ! sachons ! – wiedzmy ! sachez ! - wiedzcie !

11. vouloir (chcieć)

veuille ! – chciej ! veuillons ! (ew. voulons !) – chciejmy ! veuillez ! (ew. voulez !) – chciejcie !

TRYB ROZKAZUJĄCY CZASOWNIKÓW ZWROTNYCH

Oto model odmiany czasownika zwrotnego:

se laver – myć się

lave-toi ! – umyj się !

lavons-nous ! – umyjmy się !

lavez-vous ! – umyjcie się !

Powyższy przykład pokazuje, że:

22. zaimek zwrotny „te” (tu te laves – wstajesz), zamienia się na „toi”

23. zaimki zwrotne znajdują się za czasownikiem

FORMA PRZECZĄCA TRYBU ROZKAZUJĄCEGO

Oto modele odmiany czasownika w formie przeczącej trybu rozkazującego:

donner (dawać)

ne donne pas ! – nie dawaj !

ne donnons pas ! – nie dajmy !

ne donnez pas ! – nie dajcie !

se lever (wstawać)

ne te lève pas ! – nie wstawaj ! (w formie przeczącej wracamy do zaimka zwrotnego „te”)

ne nous levons pas ! – nie wstajmy !

ne vous levez pas ! – nie wstajcie !

DICTONS

Les absents ont toujours tort. – Nieobecni nie mają racji.

Les murs ont des oreilles. – Ściany mają uszy.

Pas de nouvelles, bonnes nouvelles. - Brak wiadomości to dobra wiadomość.

Lecon 26

G R A M M A I R E

ZAIMKI WZGLĘDNE: QUI, QUE, OÙ

Przeanalizujemy następujący przykład:

- J'achète une maison. Cette maison est très chère.
Kupuję dom. Ten dom jest bardzo drogi.

Jaki element (wyraz) powtarza się w obu zdaniach ? Jest to oczywiście rzeczownik „maison”. Używając języka, jakikolwiek by on nie był, staramy się unikać powtórzeń. Co zrobić aby w omawianym przykładzie nie powtarzać słowa „maison” a jednocześnie z dwóch zdań „zrobić” jedno ? Z pomocą przychodzą nam tu zaimki względne. Jak wygląda zatem cała operacja ?

Przepisujemy pierwsze zdanie a w drugim zdaniu słowo, które się powtarza zastępujemy zaimkiem względnym, w tym przypadku zaimkiem względnym „qui”. Z dwóch zdań powstaje jedno:

- J'achète une maison **qui** est très chère.
Kupuję dom, który jest drogi.

Dlaczego wybraliśmy zaimek względny „qui” ? Aby wybrać odpowiedni zaimek względny musimy wiedzieć jaką funkcję w drugim zdaniu pełni powtarzające się słowo, czyli w naszym przypadku rzeczownik „maison”. W zdaniu *Cette maison est très chère* słowo „cette maison” jest podmiotem. Jeżeli zatem zastępujemy podmiot, używamy zaimka względnego „qui”.

Oto inne przykłady:

- Voilà une question. Cette question intéresse toute la classe.
Oto pytanie. To pytanie interesuje całą klasę.

>>> Voilà une question qui intéresse toute la classe.
Oto pytanie, które interesuje całą klasę.

- Tu attends ta soeur. Elle revient dans une heure.
Czekasz na swoją siostrę. Ona wraca za godzinę.
>>> Tu attends ta soeur qui revient dans une heure.
Czekasz na siostrę, która wraca za godzinę.

Przeanalizujemy teraz inny przykład.

- Donne-moi le livre. Tu lis ce livre.
Daj mi książkę. Ty czytasz tę książkę.

Jaki wyraz powtarza się w oby zdaniach ? „Livre”. Jaka funkcję w drugim zdaniu pełni to słowo ? Funkcję dopełnienia bliższego czasownika. W tym przypadku powtarzające się słowo zastąpimy zaimkiem względnym „que”, który „umieszczamy” zaraz po pierwszym zdaniu.

- Donne-moi le livre **que** tu lis.
Daj mi książkę, którą czytasz.

Inne przykłady:

- Où est le disque ? J'ai acheté ce disque.
Gdzie jest płyta ? Ja kupiłem tę płytę.

>>> Où est le disque que j'ai acheté ?
Gdzie jest płytą, którą kupiłem ?

- La femme. Je connais cette femme.
Kobieta. Znam tę kobietę.

>>> La femme que je connais.
Kobieta, którą znam.

I ostatni zaimek względny ... Przeanalizujmy przykład:

- Je visite Paris. Il y a beaucoup de monuments à Paris.
Zwiedzam Paryż. Jest dużo zabytków w Paryżu.

Słowo, które się powtarza to „Paris”. W drugim jednak zdaniu „Paris” występuje z przyimkiem „à” (w) i całe to wyrażenie pełni funkcję okolicznika miejsca. Jeżeli chcemy zamienić okolicznik miejsca zaimkiem względnym, używamy zaimka „où”. Nowe zdanie będzie zatem miało następującą formę:

- Je visite Paris **où** il y a beaucoup de monuments.
Zwiedzam Paryż gdzie (w którym) jest dużo zabytków.

Zaimek względny „où” zastępuje też okolicznik czasu:

- Le magasin est fermé lundi prochain. Lundi prochain elle ira chez sa tante.
Sklep jest zamknięty w przyszły poniedziałek. W przyszły poniedziałek pojedzie do swojej ciotki.

Co powstaje po zastąpieniu okolicznika czasu zaimkiem względnym ?

- Le magasin est fermé lundi prochain **où** elle ira chez sa tante.
Sklep jest zamknięty w przyszły poniedziałek kiedy ona pojedzie do swojej ciotki.

Inne przykłady:

- Elle va dans le parc. Elle va se promener dans ce parc.
Idzie do parku. Będzie spacerować w tym parku.

>>> Elle va dans le parc **où** elle va se promener.
Idzie do parku gdzie (w którym) będzie spacerować.

- Il travaille en Espagne. Il a rencontré sa femme dans ce pays.
Pracuje w Hiszpani. Spotkał swoją żonę w tym kraju.

>>> Il travaille en Espagne **où** il a rencontré sa femme.
Pracuje w Hiszpanii gdzie spotkał swoją żonę.

ATTENTION !

Przed wyrazami zaczynającymi się od samogłoski lub „h” niemego zaimek „que” ulega skróceniu do postaci „qu” (np. qu’elle). Zasada ta nie dotyczy zaimka względnego „qui” i „où”.

W przeciwieństwie do języka polskiego, w języku francuskim nie stawimy przecinka przed zaimkami względnymi.

L 27

GRAMMAIRE

CZAS FUTUR SIMPLE

1. Tworzenie czasu.

Do bezokolicznika dodajemy następujące końcówki:

24. ai
25. as
26. a

27. ons
28. ez
29. ont

parler – mówić

je parler**ai**
tu parler**as**
il / elle parler**a**

nous parler**ons**
vous parler**ez**
ils / elles parler**ont**

ATTENTION

12. Czasowniki zakończone w bezokoliczniku na „-yer” w czasie futur simple zmieniają „y” na „i”.

essayer – próbować

j'essaierai
tu essaieras
il / elle essaiera

nous essaierons
vous essaierez
ils / elles essaieront

13. Gdy bezokolicznik zakończony jest literą „e” w odmianie czasownika w czasie futur simple litera ta zostaje pominięta.

prendre – brać

je prendrai
tu prendras
il / elle prendra

nous prendrons
vous prendrez
ils / elles prendront

14. Istnieje grupa czasowników nieregularnych. Posiadają one temat inny niż bezokolicznik. Końcówki czasu futur simple pozostają takie same.

BEZOKOLICZNIK	TŁUMACZENIE	TEMAT FUTUR SIMPLE	FUTUR SIMPLE (I os. l. poj.)
être	być	ser-	je serai
avoir	mieć	aur-	j'aurai
aller	iść, jechać	ir-	j'irai
devoir	musieć	devr-	je devrai
faire	robić	fer-	je ferai
falloir / il faut	trzeba	faudr-	il faudra
obtenir	otrzymywać	obtiendr-	j'obtiens
pleuvoir / il pleut	pada (deszcz)	pleuvr-	il pleuvra
recevoir	otrzymywać	recevr-	je recevrai
savoir	wiedzieć, umieć	saur-	je saurai
tenir	trzymać	tiendr-	je tiendrai
venir	przyjść	viendr-	je viendrai
vouloir	chcieć	voudr-	je voudrai
voir	widzieć	verr-	je verrai
pouvoir	móc	pourr-	je pourrai
mourir	umierać	mourr-	je mourrai
envoyer	wysłać	enverr-	j'enverrai
courir	biec	courr-	je courrai

Uwagi:

Czasowniki „falloir” i „pleuvoir” posiadają tylko formę 3 osoby liczby mnogiej.

W temacie futur simple dla pięciu ostatnich czasowników z powyższej listy występuje dwie litery „r” („rr”).

2. Użycie czasu.

Czasu futur simple używamy do wyrażenia czynności, która będzie miała miejsce w przyszłości, a jednocześnie takiej, do której nie mamy pewności, że się wydarzy. Czas ten stoi zatem w opozycji do innego czasu przyszłego – futur proche – wyrażającego czynność, co do której zaistnienia mamy pewność. W języku mówionym jednak czas futur simple jest wypierany przez czas futur proche.

Przykłady (użycia czasu futur simple):

27. La semaine prochaine j'irai en France.
W przyszłym tygodniu pojadę do Francji.

28. Nous nous rencontrerons dans un mois.
Spotkamy się za miesiąc.

29. Il nous écrira.
Napisze do nas.

W języku polskim często czas przyszły tworzymy za pomocą czasownika „być”, np. „będę rozmawiał”. W języku francuskim nie można użyć tego czasownika:

Je parlerai. – Będę rozmawiał.
Nous chanterons. – Będziemy śpiewać.

L 28

GRAMMAIRE

I TYP ZDAŃ WARUNKOWYCH

Konstrukcja

SI + PRESENT + FUTUR SIMPLE

Exemples:

- S'il fait beau, j'irai à la montagne.
Jeżeli będzie ładnie, pojadę w góry.
- Si tu te sens mal, tu appelleras le médecin.
Jeżeli będziesz się źle czuł, wezwiesz lekarza.
- Si elle part pour la France, elle visitera Paris.
Jeżeli wyjedzie do Francji, zwiedzi Paryż.
- Nous resterons à la maison s'il pleut demain.
Zostaniemy w domu jeżeli będzie jutro padać.

- Les enfants pourront jouer s'ils font leurs devoirs.
Dzieci będą mogły się bawić jeżeli odrobią lekcje.
- Il nous téléphonera s'il sait quelque chose.
Zadzwoń do nas jeżeli będzie coś wiedział.

si – jeżeli, jeśli

Jak pokazują tłumaczenia zdań, w języku polskim obie czynności wyrażone są czasem przyszłym. W języku francuskim natomiast po „si” (w pierwszym typie zdań warunkowych) występuje **zawsze** czas teraźniejszy *le présent*, niezależnie od tego, czy „si” jest na początku, czy w środku zdania. Używając zatem tego trybu należy zwracać szczególną uwagę, aby nie naśladować konstrukcji polskiego zdania warunkowego.

„Si” skraca się jedynie przed zaimkami osobowymi „il” i „ils” – „s’il”, „s’ils”.

Budując zdania warunkowe (w piśmie) należy pamiętać, że przed „si” nie ma przecinka. Jest on natomiast przed częścią zdania warunkowego wyrażoną czasem futur simple.

Użycie I typu zdań warunkowych.

I-szy typ zdań warunkowych wyraża czynność lub stan, który na pewno będzie miał miejsce w przyszłości pod pewnym spełnionym warunkiem. Wynika z tego, że zarówno warunek jak i realizacja sytuują się w przyszłości.

- Si tu es malade, tu n'iras pas à l'école.
Jeżeli będziesz chory, nie pójdziesz do szkoły.

Si tu es malade – warunek: będziesz chory (przyszłość)
tu n'iras pas à l'école – realizacja: nie pójdziesz do szkoły (przyszłość)

L 29

GRAMMAIRE

RODZAJ ŻEŃSKI PRZYMIOTNIKÓW (wiadomości podstawowe)

W jaki sposób możemy utworzyć rodzaj żeński od danego przymiotnika ?

30. poprzez dodanie końcówki „-e”

1. noir – noire
czarny – czarna
2. vrai – vraie
prawdziwy – prawdziwa
3. international – internationale
międzynarodowy – międzynarodowa
4. espagnol – espagnole
hiszpański – hiszpańska
5. carré – carrée
kwadratowy – kwadratowa

Zauważmy, że w wymowie oba przymiotniki nie różnią się od siebie. Tak samo czytamy

„noir” jak i „noire”. Istnieją jednak przymiotniki, które dzięki dodaniu końcówki „-e” czyta się inaczej (spółgłoska jest słyszalna w rodzaju żeńskim). Oto kilka z nich:

6. petit – petite
mały – mała
7. français – française
francuski – francuska
8. grand – grande
duży – duża
9. américain – américaine
amerykański – amerykańska
10. brun – brune
brązowy – brązowa

31. przymiotniki zakończone na „-eux” / „-oux” zamieniają końcówkę na „-euse” / „-ouse”

1. heureux – heureuse
szczęśliwy – szczęśliwa
2. nerveux – nerveuse
nerwowy – nerwowa
3. jaloux – jalouse
zazdrosny – zazdrosna

32. przymiotniki zakończone na „-f” zamieniają końcówkę na „-ve”

1. actif – active
aktywny – aktywna
2. juif – juive
żydowski – żydowska

33. przymiotniki zakończone na „-er” zamieniają końcówkę na „-ère”

1. dernier – dernière
ostatni – ostatnia
2. ménager – ménagère
domowy – domowa

34. przymiotniki zakończone na „-et” zamieniają końcówkę na „-ète”

1. secret – secrète
tajny – tajna
2. discret – discrète
dyskretny – dyskretna

35. przymiotniki zakończone na „-il”, „-el”, „-eil”, „-ul” zamieniają końcówkę na „-ille”

1. gentil – gentille
uprzejmy – uprzejma
2. naturel – naturelle
naturalny – naturalna
3. pareil – pareille
podobny – podobna

4. nul – **nulle**
żaden – żadna

36. przymiotniki zakończone na „-ou” zamieniają końcówkę na „-olle”.

1. fou – **folle**
szalony – szalona

37. przymiotniki zakończone na „-eau” zamieniają końcówkę na „-elle”

1. beau – **belle**
piękny – piękna
2. nouveau – **nouvelle**
nowy – nowa

38. przymiotniki zakończone na „-on” i „-(i)en” zamieniają końcówkę na „-onne” i „(i)enne”

1. bon – **bonne**
dory – dobra
2. mignon – **mignonne**
ładniutki – ładniutka
3. européen – **européenne**
europaeski – europejska
4. canadien – **canadienne**
kanadyjski – kanadyjska

39. istnieje grupa przymiotników zakończonych na „-s”, które w rodzaju żeńskim posiadają końcówkę „-sse”

1. bas – **basse**
niski – niska
2. gras – **grasse**
tlusty – tlusta
3. gros – **grosse**
otyły – otyła
4. épais – **épaisse**
gęsty – gęsta

40. przymiotniki zakończone na „-e” w rodzaju męskim posiadają taką samą formę w rodzaju żeńskim

1. suisse – *suisse*
szwajcarski – szwajcarska
2. rapide – *rapide*
szybki – szybka
3. pauvre – *pauvre*
biedny – biedna

41. sporą grupę stanowią wyjątki, z których najważniejsze poniżej

1. blanc – *blanche*
biały – biała

2. franc – franche
szczerzy – szczerza
3. frais – fraîche
świeży – świeża
4. sec – sèche
suchy – sucha
5. doux – douce
łagodny – łagodna
6. roux – rousse
rudy – ruda
7. faux – fausse
falszywy – fałszywa
8. favori – favorite
ulubiony – ulubiona
9. long – longue
długi – długa

L 30

GRAMMAIRE

TWORZENIE PRZYSŁÓWKÓW Z KOŃCÓWKĄ „-MENT”

Przysłówki zakończone na „-ment” są przysłówkami sposobu. Określają one zatem w jaki sposób wykonywana jest dana czynność.

- Il répond poliment.
Grzecznie odpowiada (jak ? w jaki sposób odpowiada ? – „grzecznie”)
- Marie conduit toujours prudemment.
Maria zawsze prowadzi ostrożnie. (jak ? w jaki sposób prowadzi ? – „ostrożnie”)
- Ils parlent couramment trois langues.
Mówią biegle trzema językami. (jak ? w jaki sposób mówią ? – „biegle”)

Przysłówki sposobu zakończone na „-ment” tworzymy poprzez dodanie do przymiotnika rodzaju żeńskiego teje właśnie końcówki.

- fort (przym. r. męskiego) – forte (przym. r. żeńskiego) – fortement (przysłówek)
- vif – vive – vivement (żywo, żwawo)
- courageux – courageuse – courageusement (odważnie)
- fou – folle – follement (szalenie)

Od powyższej reguły istnieją jednak odstępstwa.

42. Jeżeli przymiotnik w rodzaju męskim kończy się na samogłoskę, przysłówek tworzymy poprzez dodanie końcówki „-ment” do męskiej formy przymiotnika.

- vrai – vraiment (naprawdę)
- joli – joliment (ładnie)

- absolu – absolument (absolutnie)

Wyjątek: gai (rodzaj męski) – gaie (rodzaj żeński) - gaiement (wesoło)

43. Przysłowki tworzone na bazie przymiotników zakończonych na „-ent” lub „-ant” przybierają odpowiednio końcówki „-emment” i „-amment”.

Uwaga: końcówkę „-emment” wymawiamy tak samo jak końcówkę „-amment”

- prudent – prudemment (ostrożnie)
- violent – violemment (gwałtownie)

Wyjątek: lent – lente – lentement (powoli)

- brillant – brillamment (błyskotliwie)
- suffisant – suffisamment (wystarczająco)

44. Istnieje grupa przysłówków, w których przed końcówką “-ment” występuje “é”. Oto kilka z nich:

- profond – profondément (głęboko)
- précis – précisément (dokładnie)
- énorme – énormément (ogromnie)
- commode – commodément (wygodnie)

45. Wyjątek.

- gentil – gentille – gentilement (grzecznie, mile)

L 31

GRAMMAIRE

LE FUTUR ANTERIEUR – CZAS PRZYSZŁY UPRZEDNI

15. Tworzenie czasu *futur antérieur*

czasownik posiłkowy „avoir” lub „être” + *participe passé*
odmieniany w czasie *futur simple*

Przykład odmiany.

prendre

J'aurai pris
Tu auras pris

Il aura pris
Elle aura pris

Nous aurons pris

Vous aurez pris
Ils auront pris
Elles auront pris

partir

Je serai parti(e)
Tu seras parti(e)

se laver

Je me serai lavé(e)
Tu te seras lavé(e)
Il se sera lavé
Elle se sera lavée

Nous nous serons lavé(e)s
Vous vous serez lavé(e)s
Ils se seront lavés
Elles se seront lavées

Participe passé czasowników odmienianych z “être” uzgadnia się w rodzaju i liczbie z podmiotem.

16. Użycie czasu *futur antérieur*

Czas *futur antérieur* jest czasem przyszłym. Najczęściej występuje on w zdaniu złożonym, w towarzystwie czasu *futur simple*. Służy on wtedy do wyrażenia uprzedniości jednej czynności w stosunku do drugiej. Czynność pierwsza (a więc wcześniejsza) będzie wyrażona w czasie *futur antérieur*, a druga w czasie *futur simple*.

1. Lorsque nous aurons lu ce livre, nous vous le rendrons.
Kiedy przeczytamy tę książkę, oddamy wam ją.

Lorsque **nous aurons lu** ce livre – czynność pierwsza w kolejności (wyrażona czasem *futur antérieur*)

nous vous le **rendrons** - czynność druga w kolejności (*wyrażona czasem futur simple*)

2. Je te téléphonerai quand j’aurai pris le déjeuner.
Zadzwonię do Ciebie kiedy zjem obiad.

Je te **téléphonerai** – czynność druga w kolejności (wyrażona czasem *futur simple*)
quand **j’aurai pris** le déjeuner – czynność pierwsza w kolejności (wyrażona czasem *futur antérieur*)

Jako, że futur antérieur służy do wyrażania uprzedniości czynności wprowadzany jest najczęściej następującymi spójnikami:

46. quand (kiedy)
47. lorsque (kiedy)
48. après que (po tym jak)

- 49. à peine que (zaledwie, jak tylko) + inwersja
- 50. dès que (jak tylko)
- 51. aussitôt que (gdy tylko, skoro tylko)

L 32

GRAMMAIRE

ZADANIE PYTAJĄCE SZCZEGÓŁOWE

Zdanie pytające szczegółowe to takie zdanie, które zaczyna się od przysłówka pytającego, np. où (gdzie), quand (co), pourquoi (dlaczego). Jest to więc zdanie, na które nie można odpowiedzieć „tak” lub „nie”. W jaki sposób tworzymy zatem takie zdanie pytające ? Przeanalizujmy to na przykładzie.

17. Je vais au cinéma.
Idę do kina.

Podkreślona część zdania to ta, o którą będziemy pytać. Ponieważ „au cinéma” wskazuje na miejsce użyjemy słówka pytającego „où” (gdzie).

18. **Où** vas-tu ?
Gdzie idziesz ?

Na początku zdania znajduje się przysłówek pytający „où” (gdzie). Zaraz po nim występuje orzeczenie / czasownik (vas) i podmiot (tu). Widzimy więc, że po „où” występuje inwersja. Jeżeli chcielibyśmy się „pozbyć” inwersji możemy zastosować wyrażenie „est-ce que”. Stawiamy je wtedy między słówkiem pytającym, a podmiotem i orzeczeniem:

19. **Où est-ce que** tu vas ?
Gdzie idziesz ?

Reasumując, zdania pytające szczegółowe możemy tworzyć w dwojaki sposób:

- 52. słówko pytające + inwersja
- 53. słówko pytające + est-ce que + podmiot i orzeczenie + (ewentualnie okolicznik)

Uwaga !

Proszę wrócić do LEKCJA NR 5 – WORDU4 – FRANCUSKI, gdzie omówione są zasady dotyczące inwersji:

30. przypadek, gdy w zdaniu podmiotem nie jest zaimek osobowy (a więc nie je, tu, il, elle, on, nous, vous, ils, elles)

Où les Dupont, vont-ils ?

31. przypadek, gdy tworząc inwersję między orzeczenie i podmiot należy wstawić literę „-t-”.

Où va-t-elle ?

Oto przykłady zdań pytających szczegółowych:

20. Elle va à la piscine. (Idzie na basen.)
>>> **Où** va-t-elle ? (**Gdzie** idzie ?)
21. Elle sort de la maison. (Wychodzi z domu.)
>>> **D'où** sort-elle ? (**Skąd** wychodzi ?)
22. Elle part mardi. (Wyjeżdża we wtorek.)
>>> **Quand** part-elle ? (**Kiedy** wyjeżdża ?)
23. Elle vend sa maison. (Sprzedaje swój dom.)
>>> **Que** vend-elle ? (**Co** sprzedaje ?)
24. Elle aime Pierre. (Kocha Piotra.)
>>> **Qui** aime-t-elle ? (**Kogo** kocha ?)
25. Elle ne va pas à l'école parce qu'elle est malade. (Nie idzie do szkoły ponieważ jest chora.)
>>> **Pourquoi** ne va-t-elle pas à l'école ? (**Dlaczego** nie idzie do szkoły ?)
26. Elle est très belle. (Jest bardzo piękna.)
>>> **Comment** est-elle ? (**Jaka** jest ?)
27. Elle voyage en train. (Podróżuje pociągiem.)
>>> **Comment** voyage-t-elle ? (**Jakim środkiem transportu** podróżuje ?)
28. Elle s'appelle Marie. (Ma na imię Maria.)
>>> **Comment** s'appelle-t-elle ? (**Jak** ma na imię ?)
29. Elle travaille avec Pierre. (Pracuje z Piotrem.)
>>> **Avec qui** travaille-t-elle ? (**Z kim** pracuje ?)
30. Elle habite chez sa cousine. (Mieszka u swojej kuzynki.)
>>> **Chez qui** habite-t-elle ? (**U kogo** mieszka ?)
31. Elle se réveille à six heures. (Budzi się o godzinie szóstej.)
>>> **A quelle heure** se réveille-t-elle ? (**O której godzinie** się budzi ?)
32. Elle connaît Pierre depuis deux ans. (Zna Piotra od dwóch lat.)
>>> **Depuis quand** connaît-elle Pierre ? (**Od kiedy** zna Piotra ?)
33. Elle a trois enfants. (Ma trójkę dzieci.)
>>> **Combien d'enfants** a-t-elle ? (**Ile** ma dzieci ?)
34. Cette robe est en lain. (Ta sukienka jest z wełny.)
>>> **En quoi** cette robe, est-elle ? (**Z czego** jest ta sukienka ?)

Uwaga !

W przypadku pytania o ilość po słówku pytającym „combien de” należy podać czego ta ilość

dotyczy. W poniższych przykładach chodzi o ilość samochodów i kilogramów.

Nous avons deux voitures.

>>> **Combien de voitures** avons-nous ?

Il a perdu trois kilos.

>>> **Combien de kilos** a-t-il perdu ?

Uwaga !

W zdaniach wyrażonych czasem passé composé inwersja dotyczy podmiotu i czasownika posiłkowego.

Il est allé en France >>> Où est-il allé ?

W zdaniach wyrażonych czasem futur proche i passé récent inwersja dotyczy podmiotu i odpowiednio czasownika „aller” i „venir”.

Elles vont partir demain. >>> Quand vont-elles partir ?

Ils viennent de sortir de la salle. >>> D'où viennent-ils sortir ?

L 34

GRAMMAIRE

IMPARFAIT – CZAS PRZESZŁY NIEDOKONANY (wiadomości podstawowe)

TWORZENIE CZASU

Od czasownika odmienianego w 1-szej osobie liczby mnogiej czasu teraźniejszego (np. parlons) „odcinamy” końcówkę „-ons” i dodajemy końcówki czasu *l'imparfait*, tj.:

1. ais	4. ions
2. ais	5. iez
3. ait	6. aient

Jedynym wyjątkiem jest czasownik „être”, którego tematem jest „ét”.

J'étais	Nous étions
Tu étais	Vous étiez
Il / Elle était	Ils / Elles étaient

PARLER (czas teraźniejszy *le présent*: nous **parl**-ons)

Je parlais
Tu parlais
Il / Elle parlait

Nous parlions

Vous parliez
Ils / Elles parlaient

FINIR (czas teraźniejszy *le présent*: nous **finiss**-ons)

Je finissais
Tu finissais
Il / Elle finissait

Nous finissions
Vous finissiez
Ils / Elles finissaient

TRADUIRE (czas teraźniejszy *le présent*: nous traduis-**ons**)

Je traduisais
Tu traduisais
Il / Elle traduisait

Nous traduisions
Vous traduisiez
Ils / Elles traduisaient

PODSTAWOWE ZASTOSOWANIA CZASU

54. wyraża czynność przeszłą niedokonaną, której początku ani zakończenia nie znamy.

1. Nous habitions en France.
Mieszkaliśmy we Francji.
2. Pierre travaillait dur.
Piotr ciężko pracował.
3. Elles lisaient beaucoup de livres.
Czytały dużo książek.

55. wyraża czynność przeszłą, systematycznie się powtarzającą.

1. Tous les jours je prenais le petit déjeuner au restaurant.
Każdego dnia jadłem śniadanie w restauracji.
2. Nous allions souvent au musée.
Chodziliśmy często do muzeum.
3. Chaque semaine, Paul rendait visite à sa grand-mère.
Każdego tygodnia Paweł odwiedzał swoją babcię.

Czas *l'imparfait* występuje zatem bardzo często z następującymi określnikami czasu (częstotliwości):

7. toujours – zawsze
8. tout le temps – cały czas
9. d'habitude / habituellement – zazwyczaj

- 10. souvent – często
- 11. jamais – nigdy
- 12. rarement – rzadko
- 13. parfois / quelquefois – czasami
- 14. chaque lundi – każdego poniedziałku
- 15. tous les mois – każdego miesiąca

56. służy do wszelkiego rodzaju opisów (osób, zjawisk, przedmiotów, stanów ducha), stanowi tło akcji.

Ils étaient très heureux. – Byli bardzo szczęśliwi.

Il était grand et il portait des lunettes. – Był wysoki i nosił okulary.

Il faisait beau. – Była ładna pogoda.

Paul avait des yeux bleus. – Paweł miał niebieskie oczy.

L 36

GRAMMAIRE

STOPNIOWANIE PRZYMIOTNIKÓW – STOPIEŃ NAJWYŻSZY

I NAJNIŻSZY

Zanim przystąpimy do omówienia stopnia wyższego i najniższego przymiotnika, przypomnijmy sobie dwa pozostałe stopnie:

35. stopień równy

1. Elle est aussi **belle** que Marie.

Jest równie (tak samo) piękna jak Maria.

2. Ma voiture est aussi **rapide** que la voiture de Pierre.

Mój samochód jest równie (tak samo) szybki jak samochód Piotra.

36. stopień wyższy

1. Je suis plus **grand** que mon frère.

Jestem wyższy od mojego brata.

2. Ce problème est moins **important** que le vôtre.

Ten problem jest mniej ważny niż wasz.

Stopień najwyższy tworzymy w następujący sposób:

le plus + przymiotnik

(najbardziej)

Stopień najniższy tworzymy w następujący sposób:

le moins + przymiotnik

(najmniej)

Nie należy zapominać o uzgodnieniu rodzajnika przed „plus” i „moins” przymiotnika w zależności od rodzaju rzeczownika.

Dopełnienie stopnia najwyższego i najniższego jest wprowadzone przyimkiem „de”.

3. Elle est la plus belle **de** toutes les filles.
Jest najpiękniejsza spośród wszystkich dziewcząt.

EXEMPLES:

4. C'est le plus beau poème de ce poète.
To jest najpiękniejszy wiersz tego poety.
5. Il est le plus intelligent de toute la classe.
Jest najmądrzejsz z całej klasy.
6. Paul et Marc sont les garçons les plus grands de l'école.
Paweł i Marek są najwyższymi chłopcami w szkole.
7. Cette voiture est la voiture la plus chère du monde.
Ten samochód jest najdroższym samochodem świata.
8. Je suis la plus jeune de toute la famille.
Jestem najmłodsza z całej rodziny.
9. Elle est la moins sage des élèves.
Jest najmniej grzeczna spośród uczniów.
10. Il nous présente les méthodes les moins efficaces.
Przedstawia nam najmniej skuteczne metody.